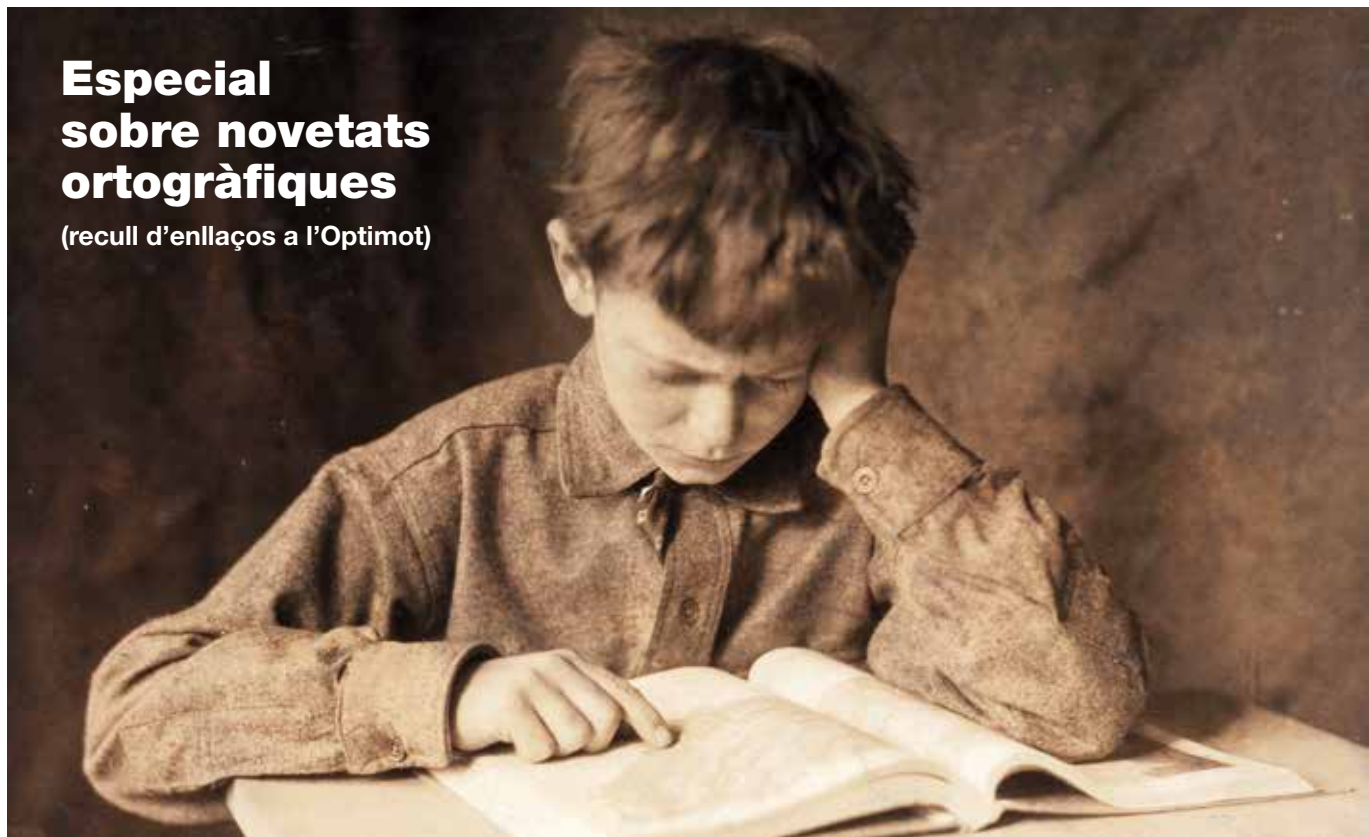

Fotografia original de Lewis Hine
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Lewis_Hine_Boy_saucy.jpg

Especial sobre novetats ortogràfiques

(recull d'enllaços a l'Optimot)

138

Accents diacrítics

bé	mà	pèl	sí	té
déu	més	què	sòl	ús
és	món	sé	són	vós

 OPTImot
Consultes lingüístiques

optimot.gencat.cat

 Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Tenim quinze paraules amb accents diacrítics (que s'escriuen igual i que es distingeixen per l'accent). Vegeu la Superoptimota.

Sense accent diacríctic ⚠️ (mots que abans en portaven) *bota, dona (dones), feu, fora, molt, mora, net (besnet, rebesnet), os, sec, soc, vens, entresol, rodamon...*!

Plural, compostos i derivats dels quinze

mots amb accent diacríctic ➤ Es manté l'accent en el plural *béns, déus, pèls, sí* i *sòls*, però no en *mons* i *mans* (regles ortogràfiques). No es manté en els derivats d'aquests mots (*adeu, marededeu, entresol, subsol*) llevat dels que s'escriuen amb guionet perquè el primer element porta accent gràfic: *déu-vos-guard (déu), cotó-en-pèl (cotó)*...

Noms de lloc ➤ ⚠️ topònims amb accent diacríctic *Móra*... En cas de dubte, consulteu sempre el **Nomenclàtor** ➤.

👍 **Accentuació** ➤

Paraules compostes (-s inicial)

Es manté la síl·laba es ➤ del segon formant si coincideix amb la d'un mot de la llengua que duu aquesta síl·laba inicial: *arterioesclerosi (esclerosi), autoescola (escola), cardioespasme (espasme), electroestàtic (estàtic), endoesquelet (esquelet), geoestacionari (estacionari), infraestructura (estructura), termoestable (estable)*...

⚠️ *Termòstat, atmosfera, microscòpic*... Com que hi ha excepcions, és bo consultar-les sempre al **DIEC** ➤.

Doble erra

r i rr en mots prefixats ➤ Els mots començats pels prefixos *a-* ('no' o 'sense' i que forma verbs), *cor-* i *ir-* s'escriuen amb *rr*: *arrítmia, arrecerar, corredemptor, correferència, corresponsabilitat, irreal, irreconciliable*...

Compostos amb les terminacions -rràfia, -rràgia, -rrea, -rrinc, -rroide o amb els formants d'origen grec *raquio-* (o *raqui-*), *reo-*, *rino-* (o *rin-*), *rinco-*, *rizo-* (o *riz-*) i *rodo-* ➤, s'escriuen amb *rr*: *arrizotònic, cefalorraquidi, diarrea, hemorràgia, hemorroide, otorrinolaringòleg, orni-torrinc, verborrea*...

Erradicar i derivats, s'escriuen amb rr ✎: *erradicació, erradicatiu...* En canvi: *antiràbic, monorail, prorús, vicerector*; però *birrem, prerrogativa, prorata, prorrompre, arreveure, anorrear...* Davant del dubte, consulteu sempre el terme al **DIEC** ✎.

Guionet

Compostos cultes i catalans

S'escriuen sense guionet: *a correuita, a cuitacorrents, a matadegolla, corimori, clocpiu, exlibris* ✎, *napbuf, nomoblidís, políticossocial, ratbuf, sucamulla...*

Compostos en què el primer element duu accent ✎ Es manté el guionet: *déu-n'hi-do, més-dient, pèl-roig...*

Compostos que són manlleus ✎ Si són manlleus adaptats, s'escriuen sense guionet: *aiguagim, discjò-quei, totterreny...* Si no s'han adaptat, cal consultar cada cas: *jet lag, leitmotiv, off the record, schola cantorum, tutti-frutti...*

Compostos reduplicatius ✎ (repetició) S'escriuen amb guionet *txa-txa-txa, ping-pong...*, però alguns mots de creació onomatopèica o expressiva com: *cucut, puput, frifrit, marrameu, quiquiriquic, taral-lirot, tururut, corimori, clocpiu, napbuf, ratbuf* i mots del llenguatge infantil, com *bobò, cocou, oioi, tatà* i *títit* van sense guionet. Els derivats d'aquests mots s'escriuen sense guionet: *pingponguista, zigzaguejar...*

Expresions lexicalitzades ✎ (nom elidit o sobreentès) S'escriuen sense guionet: *una contrarellotge, un forabord, un sensepapers, un sensesostre...*

Prefix i mot compost ✎ Si el prefix s'afegeix a una expressió lexicalitzada (*primer ministre, cascos blaus, conseller en cap*, etc.), el prefix s'escriu separat de l'expressió o el mot, encara que n'hi hagi més d'un: *ex vice primer ministre, grup anti pena de mort, manifestació pro dret de vaga...* Ara bé, si el prefix forma amb el primer component del sintagma una unitat lèxica preexistent, s'escriu aglutinat amb aquest primer component: *sotsinspector de tributs, subdirectora general, vicesecretari primer, exministre de Política Territorial*.

Punts cardinals: dos guionets ✎ Si coincideixen dos punts cardinals i un és compost, cal separar-los amb guionet: *rumb nord-est, rumb nord-nord-oest*.

Mots prefixats ✎ El prefix s'escriu separat si precedeix majúscules, xifres, símbols, cometes o mots en cursiva o locucions, sintagmes o mots que ja porten guionet: *anti OTAN, Europa post Maastricht, ex Iugoslàvia, una pel·lícula súper 8, ex «hippy», manifestació pro topless, actitud anti nord-americana...*

No + nom i adjectiu ✎ Hi posem el guionet, si corresponen a conceptes ben fixats, propis de llenguatges d'especialitat. Normalment no duen complement: *art no-figuratiu, el no-res, el principi de no-intervenció, el no-alineament, els no-creients, la no-violència*. Si no, sense guionet: *alumnat no catalanoparlant, arma no reglamentària, els no fumadors, els no residents...*

L'endevinalla

Al número anterior preguntàvem què vol dir **a les petites**. La solució correcta era la **2**. *Cap a la matinada*. El guanyador ha estat Marc Barrio Galobardes, estudiant de Mollet del Vallès.

Ara preguntem què vol dir **bleda-rave**?

1. Persona poc espavilada.
2. Cosa de poc valor, sense importància.
3. Remolatxa.
4. Colinap.

La solució d'aquesta endevinalla i el nom de la persona guanyadora es van publicar l'octubre de 2017 a *L'Estenedor* número 139. Podeu consultar-lo en [aquest enllaç](#) ✎.

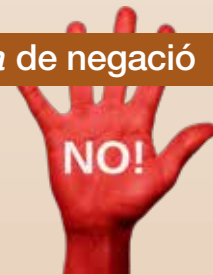
⚠ **Significat diferent** ✎ Ús del prefix separat o del guionet admissible en compostos només per assenyalar significat diferent o evitar grafies estranyes: *exportador / ex portador; [Corona] catalanoaragonesa / [reunió] catalano-aragonesa; promoció / pro moció;*

⚠ **Truncament** ✎ Exclusivament en contextos científics, s'admet el truncament de tots els elements menys l'últim: *pre- i postoperatori, homo- i heteronuclear*.

👍 **Guionet davant les lletres -r, -s, -x** ✎

Apostrofació davant a de negació

L'article s'apostrofa ✎, d'acord amb les regles ortogràfiques que regulen l'apòstrof, davant mots formats amb el prefix negatiu *a*: *l'anormalitat, l'asimetria...* i no **la asimetria*.

👍 **Apostrofació d'articles i preposició de** ✎

Sense dièresi

Els derivats cultes acabats en -al ✎ no s'escriuen amb dièresi llevat que el mot primitiu porti accent o dièresi: *coïtal (coït), esferoidal (esferoide), fluidal (fluid), laical (laic)...*, però *veïnal (veí), proïsmal (proïsme)*!

👍 **Dièresi. Estalvi de la dièresi** ✎

Altres enllaços

Ortografia catalana ✎ [en línia]. Barcelona: IEC, maig 2017; **modificada el 2021** ✎.

Modificacions en les entrades del DIEC2 ✎.

Novetats de l'Ortografia catalana ✎ Resum elaborat per Josep M. Mestres i Laia Campamà, Servei de Correcció Lingüística de l'IEC.

Ajuntament de Mollet del Vallès

CONSORCI PER A LA NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA